

Åtgärdsplan 2018 utifrån analys av Västerbottens läns landstings kostnadsutveckling 2017

Under 2017 har verksamhetens nettokostnader i landstinget varit höga. Verksamhetens nettokostnader som inkluderar även vårdintäkter och kostnader för utomlänsvård har haft en hög kostnadsutveckling framförallt efter sommarmånaderna. I delårsrapport efter april var den negativa budgetavvikelsen 84 miljoner vilket innebär ett snitt på 21 miljoner per månad. I delårsrapport efter augusti redovisades en negativ avvikelse mot budget på 245 miljoner vilket innebär att avvikelsen i snitt per månad ökat till 30 miljoner. Efter oktober månad uppgick budgetavvikelsen till 331 miljoner kronor och avvikelsen för de två senaste månaderna hade ökat till 44 miljoner kronor per månad.

I delårsrapporten efter augusti redovisades att 39 miljoner av årets 134 miljoner planerade åtgärder inom landstinget hade uppnåtts, vilket motsvarar 43 procent av plan till augusti. Planerade och vidtagna åtgärder hade ej varit tillräckliga. Bedömningen var att arbetet med kort- och långsiktiga åtgärder skulle ge större effekt under senare delen av året.

Den prognos för verksamhetens nettokostnader avseende helåret 2017 som lämnades efter augusti var ett underskott mot budget på 320 miljoner kronor. Förutsättningen för att prognosen skulle uppnås krävde att kostnadsutvecklingen minskade, att planerade åtgärder genomfördes och fick ekonomisk effekt samt att arbetet med oberoende av hyrpersonal intensifierades.

Landstingsdirektören fick vid landstingsstyrelsens sammanträde 31 oktober i uppdrag att presentera åtgärdsplan för att bromsa kostnadsutvecklingen. Åtgärdsplanen ska presenteras vid landstingsstyrelsens möte i december.

En utökad analys av verksamhetens nettokostnader har genomförts efter september månad där jämförelse mellan åren 2015-2017 för perioden januari till september har gjorts.

Jämförelse 2015-2017 period januari till september.

Verksamhetens nettokostnader ökade kraftigt 2015 i en jämförelse med 2014. Kostnader för personal och utomlänsvård var höga. Patientintäkter och intäkter för såld vård betydligt lägre än budgeterat. Vid delårsrapport i augusti 2015 beskrivs en besvärlig personalsituation, hög sjukfrånvaro och stora vakanser som inneburit dyra lösningar med inhyrd personal. Det konstaterades också att vidtagna åtgärdsplaner ej gett önskad effekt. Jämförelse 2015 med 2014 visar på en nettokostnadsutveckling på 7,2 procent.

Vid en jämförelse 2016 med 2015 var nettokostnadsutvecklingen 2,1 procent. Nettokostnaderna i augusti 2016 påverkades positivt av asylersättning och redovisade statsbidrag.

Verksamhetens nettokostnader 2017 har åter en hög kostnadsutveckling. Orsakerna är likartade de som beskrevs 2015. Fortsatt höga personalkostnader där en stor del är kostnader för hyrpersonal. Merkostnaden för hyrpersonal tom september 2017 uppgår till 90 miljoner kronor. Detta utifrån beräkningen att 50 procent av faktisk kostnad för hyrpersonal är en merkostnad. De höga kostnaderna 2017 innehåller även ökning av kostnader för bland annat medicinskt material, utomlänsvård och fastighetskostnader.

Närvarotiden totalt för landstinget tom september har 2017 ökat med 1,8 procent jämfört med samma period 2016, vilket motsvarar ca 148 årstjänster.

Den samlade produktionen i sjukvården, uttryckt i viktade vårdtjänster, har minskat med 0,9 procent tom september jämfört med motsvarande period föregående år. Viktade vårdtjänster är ett sammanvägt mått av vad som görs i öppen och slutenvård. En förskjutning från slutenvård till öppenvård har skett och är i enlighet med den önskade riktning som landstinget har.

Efter september konstaterades att det var nödvändigt att alla verksamhetsområden ytterligare analyserar sina kostnader och produktion. Att verksamheten involveras i arbetet är nödvändigt för att bromsa kostnadstakten. Åtgärdsplaner på övergripande nivå har inlämnats under november till landstingsdirektören.

Åtgärdsplan 2018 - bromsa kostnadsutvecklingen.

Verksamhetens nettokostnader har fortsatt hög kostnadsutveckling och till och med oktober är den negativa budgetavvikelsen 331 miljoner kronor och nettokostnadsutvecklingen är 7,0 procent.

Målet för åtgärdsplan 2018 för landstinget är att minska kostnaderna och komma till rätta med den kostnadsnivå som råder. Arbetet med att bromsa kostnadsutvecklingen är ett förhållningssätt med fokus på områden där verksamhet kan förbättras till en minskad kostnad. Planen ska stödja landstingets långsiktiga arbete och innefatta åtgärder både på kort och på lång sikt och med en tydligare styrning.

Gemensamma områden för landstinget är:

- Omgående åtgärder för att bromsa kostnadsutvecklingen
- Minska kostnader hyrpersonal
- Minska kostnader egen personal
- Minska övriga driftkostnader
- Fortsatt arbete med långsiktigt effektiviseringsarbete enligt landstingsplan
  - Fortsatt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete
  - Fortsatt arbete med produktions- och kapacitetsplanering samt värdebaserad vård
  - Flytta del av slutenvård till dagkirurgi/dagsjukvård/öppenvård samt flytta en del av öppenvården till primärvården
  - Effektivisera vårdens arbetsformer och gränsöverskridande arbetsprocesser
  - Fortsätta samverka med länets kommuner

Hälso- och sjukvårdsnämnden och landstingsstyrelsen sammanställer detaljerade åtgärdsplaner per verksamhetsområde. Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar om sin åtgärdsplan i december alternativt januari nämndsmöte.

Landstingsstyrelsens detaljerade åtgärdsplan presenteras nedan med planerad åtgärd, ansvarig och tidplan för styrelsens verksamheter. Åtgärdsplanen kommer kontinuerligt att uppdateras och följas upp.

Problem- förbättringsområde	Åtgärd	Besparing Mkr	Verksamhets- område	Tidplan
Höga personalkostnader	Ett flertal vakanta distriktläkartjänster har medfört ökat köp av hyrläkare. Utifrån landstingets arbete att vara oberoende av hyrpersonal i början av 2019 finns en nedtrappningsplan för varje hälsocentral som nyttjar hyrläkare idag. Planen kommer att följas månadsvis.	34 mkr	Primärvård	Jan-dec
	Inför IT-investeringsprojekt arbetar flertalet medarbetare i dessa projekt. Under 2018 kommer personalkostnader för relevanta projekt att bokföras som investering liknande som görs inom fastighetsinvesteringsprojekt.	6 mkr	Digitalisering	Jan-dec
	Inom fastighetsområdet kommer en översyn av avhjälpande underhåll att göras vilket förväntas ge lägre kostnader.	3 mkr	Service	Feb-dec
	Övriga konsultköp inom verksamhetsområdet Service kommer att granskas och kostnaderna minskas.	1 mkr	Service	Jan-dec
Höga övriga driftkostnader	Översyn samt förbättrad upphandling av medicinskt material kommer att ske under året vilket planeras ge lägre kostnader.	10 mkr	Service	Juni-dec
	Inom primärvården har analys och jämförelse mellan hälsocentraler av produktionskostnader som läkemedel, röntgenundersökningar, laboratorieprover med mera påbörjats. Arbetet förväntas ge lägre kostnader.	4 mkr	Primärvård	April-dec
	Omförhandling av supportavtal inom digitaliseringsområdet planeras vilket bedöms ge lägre kostnader.	1 mkr	Digitalisering	Jan-dec
	Översyn samt förbättrad upphandling av kontorsmaterial planeras och bedöms ge lägre kostnader.	1 mkr	Service	Juli-dec
Summa		60 mkr		

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar

Åtgärdsplan för landstingsstyrelsens verksamheter fastställs.